

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא

עג.

עין משפט
נר מצוה

קבא א מיי פ"ט מהל'
מלוה ולה הלכה ט
סמג לאון קבג קפו טושי"ע
רי"ד סי' קעג טפי"טו:
קבב ב מיי"ט טושי"ע
שם ספי"ז:
קבג ג ד ר מיי"ט שם
הל' ז ח ועין
בהשגות ובמ"מ טושי"ע שם
ספי"ט ועין בצי"י:
קבד ז מיי"ט שם פ"ח הל'
ה ועין בהשגות
ובמ"מ סמג שם טושי"ע
י"ד שם ספי"יוד:
קבה ח מיי"ט וסמג שם
טושי"ע שם וכפי'
הסוף וע"ש:
קבו ט מיי"ט שם הל' ו
טושי"ע שם ספי"יח:
קבז י מיי"ט שם הל' ז
טושי"ע שם ספי"יג:
קבח כ מיי"ט שם הל' ח
סמג שם:

מוסף רש"י

אדם חשוב שאני. יש לו
להחמיר על עצמו יותר
(מורה"ק ב"ב) לפי שלמים
הימנו (כתובות 19)
שהוא אדם חשוב מיקל
עומד ומיקל יותר (שבח
183).

[א] וברכות יט. ושי"ג,
[ב] ושי"ט מוס' גיטין ל' ד"ה
בין מוס' לעיל סה. ד"ה
מה שעתין, א' ונעיל ל'
חולין פד: [ד] ונעיל סה.
שי"ג, [ה] והוא שעתה
אחולי דקא מחלי גבייהו
כ"י רש"י, [ו] נע' מוס'
לעיל ל' ומוס' חולין פד:
[ז] ונגייה ש"ס דפוס אמ"ד
שלחו י' למחוק הך דפון
שבתא וכתבו מחמת
ברכות: [ח] ובאמת הערוך
ערך בשם מביא רביה [ז],

הגהות הב"ח

[א] גמ' בתורי דפוס, ג"כ
ע"ל ר"ש דף ל' ע"א:

הגהות הגר"א

[א] גמ' מאי בנייהו. ג"כ
הרא"ש ל"ג מאי בנייהו
וכתב ב"י דלא פליגי וכן
שמעו ברמב"ם שהשמיט
כל זה: [ב] רש"י ד"ה
תגרא חתמא. למ"ד כו.
ג"כ ורי"ף פ"י להפיק
ומ"מ אין ג"מ ליתא
לפי פ"י ב"י דלא פליגי:
[ג] תוס' ד"ה מאי. ורי"ח
פ"י כו. ג"כ אכל כ"י פ"י
בשם ר"ח שנתן להם שטר
עמלם אלא שהם מקבלים
אחריות הדך (ועמ"ש
בינו ביר"ד סי' קע"ג סוף
ל"ד): [ד] שם ד"ה בתורי.
ר"ח גרס כו. ג"כ אכל
הרמב"ם מפרש שוקיה
עגל קטן וממנו כו':

כרשום מוכר. אם קיבל עליו מוכר אחריות הדך: מוסר. לאין
כאן מלוה עד שתמכר וכל מה שנמכר ציורק של צעלים הראשונים
הוא: **כרשום לוקח אסור.** דמהשתא מלוה הוא גביה ויהיב ליה
טופיינא ממדיה דביציתא: **סנס** לי.
לזמן פלוני מפירות שיש לי שם: יש
לו שם מוסר. דמהשתא אוקמינהו
כרשומיה. ואע"ג דלא משך סאה
בסאה לאו רבית קלוזה היא אלא
אצק רבית דרבנן וכי יש לו לא
גזר: אין לו **כאוסו מקום אסור.**
דבשכר הממנתו נתן לו זה במקום
היוקר: **והחמרים מעלים במקום היוקר**
כמקום הוול ואין חוששין. החמרים

ברשות מוכר מותר ברשות לוקח אסור
המולך פירות ממקום למקום מצאו חבריו
ואמר לו תנם לי ואני אעלה לך פירות שיש
לי באותו מקום אם יש לו פירות באותו מקום
מותר ואם לאו אסור: והחמרים מעלים במקום
היוקר בכמקום הוול ואינן חוששין מאי טעמא
רב פפא אמר ניהא להו דמגלו להו תרעא רב
אחא בריה דרב איקא אמר ניהא להו דמוזלי
גבייהו [א] מאי בנייהו איכא בנייהו תגרא
חדתא יבסורא אזלי ארבעה ארבעה בכפרי
אולן שיתא שיתא יהיב רב זוזי לחמרי וקביל
עליה אונסא דאורחא ושקיל מיניהו חמשה
וגשקול שיתא [ב] אדם חשוב שאני בעא מיניה
ר' אסי מר' יוחנן מהו לעשות בגרוטאות כן
א"ל ביקש ר' ישמעאל ברבי יוסי לעשות כן
בכלי פשתן ולא הניחו רבי איכא דאמרי
ביקש רבי לעשות בגרוטאות כן ולא הניחו
ר' ישמעאל בר' יוסי פרדיסא [ג] רב יאסר
ושמואל שרי רב אסר כיון דלקמיה שויא
טפי מיתחיו כי אגר נטר ליה ושמואל שרי
כיון דהוי ביה תיוהא לא מיתחיו כי אגר נטר
ליה אמר רב שימי בר חייה ר' הומדי רב
[ד] בתורי דנפיש פסדייהו אמר להו שמואל
להנהו דשבשי שבשא [ה] הפוכו בארעא כי
היכי דקני לכו גופא דארעא ואי לא הויה לכו
כהלואה ואסור אמר להו רבא להנהו דמנטרי
באג' פוקו הפוכו בבי דרי כי היכי דלא
תשתלם שכירות דידכו עד ההיא שעתא
[ו] דשכירות אינה משתלמת אלא בסוף [ז] וההיא
שעתא אוזולי דקא מוזלי גבייכו אמרו ליה
רבנן לרבא קא אכיל מר רבית דכולי עלמא
שקלי ארבעה ומסלקי לאריסא בניסן מר
נטר להו עד אייר ושקיל שיתא [ח] אמר
להו אתון קא עבדיתון שלא כדון ארעא
לאריס משתעבד אי אתון מסלקיתו
להו בניסן מפסידתו להו בכמה אנא
נטרנא להו עד אייר ומרווחנא להו בכמה
רב

פירש בקונטרס ע"י מעות שצדים ניכרים סוחרים ומקיפין
להם סחורות אחרות וקשה דקאמר איכא בנייהו תגרא חתמא ולפירשו
איכא בנייהו נמי תגרא ישן דטעמא דמגלו להו תרעא ליכא שהרי
ניכרים הם מימי קדם ונראה כפי' ר"ח דפירש דטעמא דמגלו להו
תרעא שבעלי צמים המלוים מגלים להם שערי היוקר שפעמים בעוד
שהולכים החמרים למקום הוול וחורין מתיקרין כאן ובעלי צמים
מודיעין להם ומסיעין להם למכור: [ב] **בתורי דנפיש** פסדייהו. [ג] ר"ח
גרס בתוריו ופי' שמוכר עגלים קטנים ולדות עדרו אשר יולדו לו בשנה
זאת ומודה רב צהו דשרי שרגילות הרבה שמפילות והוה הקלקול יותר
מתיהא של פרדס: [ד] **דשבשי** שייבשא. פי' בקונטרס צעלי
צמים המלוים תצוהא לאריסא לורע ומשלמין להן לגורן תצוהא חדשה
ולא אשכחן בשום דוכתא שקורין זה שיבשי ושיבשי היינו זמורות
שמתרגס (בראשית מ) שלשה שריגים תלת שיבשין וכן (ברכות דף ה):
[ד] דלא יהיב מר שיבשא לאריסא [ו] (ובן שיבשתא מאריסא) ור"ח פירש
שנותנין מעות לבעל הזמורות כך וכך המשי והם שויי יותר בשעת
שזמר הכרמים וליכא תיוהא בזמורות כמו בפירי ולכן מנריך שמואל
להפוכו בארעא:

הוא: **כרשום לוקח אסור.** דמהשתא מלוה הוא גביה ויהיב ליה
טופיינא ממדיה דביציתא: **סנס** לי.
לזמן פלוני מפירות שיש לי שם: יש
לו שם מוסר. דמהשתא אוקמינהו
כרשומיה. ואע"ג דלא משך סאה
בסאה לאו רבית קלוזה היא אלא
אצק רבית דרבנן וכי יש לו לא
גזר: אין לו **כאוסו מקום אסור.**
דבשכר הממנתו נתן לו זה במקום
היוקר: **והחמרים מעלים במקום היוקר**
כמקום הוול ואין חוששין. החמרים
המשמכרים בתצוהא ומביאים ממקום
הוול למקום היוקר מותר להם ליקח
מעות מצעלי צמים עשירים במקום
היוקר ע"מ ליתן להם לזמן פלוני
הפירות כשער מקום הוול ואין
חוששין שיהא רבית שכר הממנת
מעות כדמפרש ואזיל: **מ"ט רב פפא**
אמר ניהא להו דמגלו להו תרעא.
שעל ידי ומתווי שג זה הם ניכרים
סוחרים וממרים אותם בעלי צמים
של מקום הוול ונותנין להם בהקפה
ומשמכרים אללם ואפילו לא היה זה
ממתין להם שום זמן אלא להביא
לו מיד נוח להם לטרות ולהיות
שלוטים לקבל עליהם אחריות הדך
על כך: **דמוזלי גבייהו.** בני מקום
הוול כששומעין שאין אלו משמכרין
בה מוזלי גבייהו כדי שלא ימאכו
ידיהם מלהרגיל אללם: **תגרא**
חדתא. תגר שאינו ניכר עדיין.
[ב] למאן דאמר דמגלו להו תרעא
איכא למ"ד דמוזלי גבייהו ליכא
דכיון דאינו ניכר להם אין מאמינים
בדבריו שהוא נותנם במקומו
זוול ולא מוזלי גביה: **כסורא**
אולן ארבע. גריוו צוחא: **ככפרי.**
שם מקום: **אולן שיסא.** גריוו צוחא:
וגשקול שיסא. כיון דמקבל עליה
אונסא דאורחא אין כאן רבית ואפילו
לא קיבל עליה אונסא דאורחא קמי
החמרים מעלים במקום היוקר
כמקום הוול: **מהו לעשות**
בגרוטאות כן. בשאר פרמטיא כגון
שכרי וכו' וכסף ושאר מיני מתכות מי
אמרינן תצוהא דמילי דשכיח הוא

מאי טעמא ניהא דהו דמגלי דהו
תרעא. לא ה"מ לתימר כגון
דיהיב להו שכר עמלם כדפי' ברשות
מוכר מותר כי זה לא היה שום
חדוש [ג] ור"ח פ"י דלפילו שכירות
החמרים נותן צעה"ל לחמרים ומ"מ
נראה דמדהו דלא יהיב שכר עמלם
דאי יהיב לא הוה נריך כלל לטעמא
דגלויי תרעא ואחלי גבייהו ומה
שדחק ר"ח לומר שנתן שכר החמרי'
לפי שדומה לו שכר מוטע גלוי תרעא
ובחנם דחק דהקילו חכמים ברבית
דרבנן כמו לעיל (דף טט.) ר"ש
עגלא לפטומא:

ניהא דהו דמגלי דהו תרעא.

פירש בקונטרס ע"י מעות שצדים ניכרים סוחרים ומקיפין
להם סחורות אחרות וקשה דקאמר איכא בנייהו תגרא חתמא ולפירשו
איכא בנייהו נמי תגרא ישן דטעמא דמגלו להו תרעא ליכא שהרי
ניכרים הם מימי קדם ונראה כפי' ר"ח דפירש דטעמא דמגלו להו
תרעא שבעלי צמים המלוים מגלים להם שערי היוקר שפעמים בעוד
שהולכים החמרים למקום הוול וחורין מתיקרין כאן ובעלי צמים
מודיעין להם ומסיעין להם למכור: [ב] **בתורי דנפיש** פסדייהו. [ג] ר"ח
גרס בתוריו ופי' שמוכר עגלים קטנים ולדות עדרו אשר יולדו לו בשנה
זאת ומודה רב צהו דשרי שרגילות הרבה שמפילות והוה הקלקול יותר
מתיהא של פרדס: [ד] **דשבשי** שייבשא. פי' בקונטרס צעלי
צמים המלוים תצוהא לאריסא לורע ומשלמין להן לגורן תצוהא חדשה
ולא אשכחן בשום דוכתא שקורין זה שיבשי ושיבשי היינו זמורות
שמתרגס (בראשית מ) שלשה שריגים תלת שיבשין וכן (ברכות דף ה):
[ד] דלא יהיב מר שיבשא לאריסא [ו] (ובן שיבשתא מאריסא) ור"ח פירש
שנותנין מעות לבעל הזמורות כך וכך המשי והם שויי יותר בשעת
שזמר הכרמים וליכא תיוהא בזמורות כמו בפירי ולכן מנריך שמואל
להפוכו בארעא:

דאזלי ואתו כל שעתא אמרינן ניהא להו דמגלו תרעא אי נמי דמוזלי
גבייהו אכל שאר פרמטיא ליכא גילוי תרעא ולא אחלי גבייהו דמי
שמכר לו עכשיו לא ימכור לו למחר ופרגמטיא שלקח היום אינו
לוקח למחר: **פרדיסא.** לקנות יין מן הכרם צמים פחותים כל
פירות שנה זו בכך וכך ולוקחין אחר שהן צוסר או סמדר אכל
עדיין לא הגיע לזכור: **רב אסר.** דמשום הקדמת מעות לזמן
הצביר קמוזלי גביה וכו' אגר נטר ליה: **כיון דהוי ציה סיוהא.**
פעמים שיש לקלול בכרם כגון צבד או גשמים או קרח ומפסקיד
הכל ומקבל עליו כל ספיקי הפסד לא מיתחיו כאגר נטר ליה.
תיוהא נראה צעני דבר חרטה כמו קדושין (דף מ:): תוהא על
הראשונות: **ומודה רב צבורי.** מקום שצוברין כרמים בשוורים
ענגלה ומולכין את העגלה בין שורות הכרמים ומתקלקלין רגלי
השוורים צקלחי שרשים שצקרקע והפסקן רב: **שכשי שיבשא.**
צעלי צמים המלוים תצוהא לאריסא לורע ומשלמין להם לגורן
תצוהא חדשה: **שיעו** כגופה דארעא. חמריש וצקליר מעט:
הויה כהלוואה. סאה תצוהא: **מנטרי** באג' שומרי הקמות עד
הקציר: **הפוכו צבי דרי.** סייעו את בני הבקעה דבישת תצוהא
בגורן צהולכה וצהבאה סיועה פורתא לפי שצבציל שאתם

ממתנינים שכרכס עד גמר מירוח הגורן הם נותנים לכס מתנה יותר על שכרכס לפיכך סייעו אותם כדי שיהא פעולתכם מושכת עד כלות הגורן
ושכירות אינה משתלמת אלא לצסוק ואין כאן המתנה ואם יוספיו לכס אין זה שכר המתנה שכרכס אלא אחולי מוזלי לגבייכו: **כולי עלמא.** החוכרים
שדוניהם לאריסא: **שקלי ארבעה.** כורין בחכירות השדה: **ומסלקי לאריסא בניסן.** כופין אותם לקצור תצוהא ולהסתלק ממנה בניסן: **ומר משום**
נטר ליה עד אייר. שקיל שיתא. וקא סלקא דעתך משום המתנה החכירות קא מוספי: [א] **אסון הוא דעבדו** שלא כדון. שאתם מסלקין אותם בניסן
ועדיין לא נתמלאת התצוהא בקשיה ומפסידין אותן הרבה וארעא לאריסא משתעבד עד שמתבשל התצוהא כל זכרה הלך שלא כדון היא
כפייכתם: **אנא טענא** להו עד אייר ומרווחנא להו **בכמה.** ושכר שדי אינו נוטל שלך אינו מפריז על חפירתה ואינו בשכר המתנת ד' כורין:

כפייכתם: **אנא טענא** להו עד אייר ומרווחנא להו **בכמה.** ושכר שדי אינו נוטל שלך אינו מפריז על חפירתה ואינו בשכר המתנת ד' כורין: